

«Τὸ μονοπάτι τοῦ καλοῦ ἀνθρώπου»

Γράφει ο **Σαράντος Καργάκος** (Ιστορικός - Συγγραφέας)

ΣΕ ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΟ ἄρθρο μας εἶχαμε γράψει ὅτι ἡ κρίση τοῦ σχολείου εἶναι πρωτίστως κρίση ἀνθρωπιᾶς. Καὶ σὲ ἀκόμη πιὸ παλαιὸ ἄρθρο εἶχαμε σημειώσει ὅτι δὲν θὰ ἔλθει ποτὲ ὁ καλύτερος κόσμος, ἂν δὲν ἔλθει ὁ καλύτερος ἄνθρωπος. Καὶ αὐτὸ εἶναι –μᾶλλον θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι– ἡ πρωταρχικὴ ἀποστολὴ τοῦ σχολείου.

Ἡ παιδεία εἶναι ἀνθρωποπλαστικὸ ἰδανικὸ καὶ, κατὰ τὴν πλατωνικὴ ἔννοια, ἄσκηση ἀρετῆς καὶ ἀξία αὐθύπαρκτη. Συνεπῶς, στόχος τοῦ σχολείου δὲν εἶναι ὁ καλὸς μαθητὴς μὲ τὶς καλὲς μαθησιακὲς καὶ βαθμολογικὲς ἐπιδόσεις ἀλλὰ ὁ καλὸς ἄνθρωπος.

Δυστυχῶς, ἡ παιδεία ἐδῶ καὶ πολλὰ χρόνια, λόγω τῆς κυριαρχίας ἑνὸς ὠφελιμιστικοῦ πνεύματος, ἔχει χάσει τὸ «μονοπάτι τοῦ καλοῦ ἀνθρώπου», ὅπως τὸ εἶπε ὁ Ἰνδιάνος ἀρχηγὸς στὴν ταινία «Χορεύοντας μὲ τοὺς λύκους», στὴν ὁποία πρωταγωνιστοῦσε ὁ Κέβιν Κόστνερ.

Ἄξονας τῶν προσπαθειῶν τοῦ σημερινοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος εἶναι ἡ παραγωγή καὶ προαγωγή κάποιων δεξιότητων ποὺ θὰ κάνουν τὸ παιδί ἱκανὸ νὰ ἀνταποκριθεῖ στὶς ἀπαιτήσεις μιᾶς χρησιμοθηρικῆς ἐποχῆς. Ἄλλ' ὄχι νὰ ζήσει μιὰ ζωὴ μὲ πλοῦτο σὲ αἰσθήματα ζωῆς.

Κάποτε ὁ Τσώρτσιλ εἶχε πεῖ: «Ἐνας ἐπιστήμονας πρέπει πρῶτα ἀπ' ὅλα νὰ εἶναι τζέντλεμαν. Ἄν ξέρει καὶ γράμματα ἀκόμη καλύτερα!» Κατὰ τὸν Βρετανὸ πολιτικὸ, ἀπὸ τὸν ὁποῖο δὲν ἔλειψε ποτὲ ὁ ρεαλισμὸς, τὸ προέχον σὲ ἕναν ἐπιστήμονα δὲν εἶναι ἡ ποσότητα τῶν γνώσεών του ἀλλὰ ἡ ποιότητα τοῦ ἠθους του. Ἡ βαθιὰ πληγὴ τοῦ σύγχρονου κόσμου δὲν ὀφείλεται στὴν ἔλλειψη γνώσεων ἀλλὰ στὸν ὑποβιβασμὸ τοῦ ἠθους.

Ἕνα ἀπλὸ παράδειγμα: τὸ σημερινὸ οἰκονομικὸ κατρακύλισμα τῆς Ἑλλάδος δὲν ὀφείλεται σὲ ἔλλειψη καταρτισμένων ἀνθρώπων. Τέτοιους εἶχαμε καὶ παραεἶχαμε. Αὐτὸ ποὺ ἔλειψε γενικὰ ἦταν τὸ ἠθος. Γινόταν ἐπίδειξη πλοῦτου καὶ γλευασμὸς τοῦ ἠθους.

Ὁ ἱκανὸς καὶ ἠθικὸς χαρακτηρίζοταν «κορόιδο» καὶ ἀπομακρυνόταν ἢ ἔμπαινε σὲ καραντίνα, γιατί, κατὰ τὸ κοινὰ λεγόμενο, «χαλοῦσε τὴν πιάτσα». Μοιραῖα φθάσαμε ἐδῶ ποὺ φθάσαμε ἐπειδὴ προτάξαμε σὰν κοινωνικὴ ἀξία τὴν κατατσούνη, τὴν ἀτσιδοσύνη, τὴ μαγκιὰ, τὴν παραπλάνηση, τὴν ἐξαπάτηση καὶ τὴν... κλεφτοσύνη! Τὰ λεφτὰ, λέγαμε, σκεπάζουν καὶ τὰ ἠθικὰ κενὰ. Πάντα; Δὲν τὸ νομίζω.

Κάποτε ἕνας σπουδαῖος δημοσιογράφος τοῦ ραδιοφώνου ξαφνιάστηκε ὅταν μὲ ἄκουσε νὰ λέω σὲ κάποια ἐκπομπή ὅτι τὸ καλύτερο μαξιλάρι γιὰ νὰ κοιμηθεῖ κανεὶς εἶναι μιὰ ἠθικὴ συνείδηση. Καὶ μὲ κάλεσε καὶ κάναμε μαζὶ μιὰ ὠριαία ἐκπομπή πάνω στὸ ζήτημα αὐτὸ. Ὅσο κι ἂν φαίνεται περίεργο, ἡ ἐκπομπή αὐτὴ ἔσπασε ρεκόρ.

Ὁ κόσμος σήμερα ζεῖ μὲ τὴν ἀγωνία μιᾶς πυρηνικῆς καταστροφῆς. Τὰ μαχαίρια ἔχουν ἤδη βγεῖ ἀπὸ τὰ θηκάρια τους. Εἴμαστε ἔτοιμοι γιὰ μιὰ καινούργια σφαγὴ ποὺ θὰ ἔχει μορφή οἰκουμενικοῦ ὀλοκαυτώματος.

Διερωτῶμαι συχνὰ τοῦτοι, ὅλοι ποὺ μᾶς κυβερνᾶν σὲ ποιά ἄσκηση ἠθους ἔχουν ὑποβληθεῖ; Πόσα δείγματα ἀρετῆς μᾶς ἔχουν δώσει; Ξέρουμε γιὰ τὸν τὰδε ποιὸς καὶ πόσους ἔχει σκοτώσει, ποιὸς καὶ πόσους προδώσει καὶ γιὰ τὸν δεῖνα ξέρουμε πιὸ πλατιά σὲ πόσα σκάνδαλα, σὲ πόσες βρομιές καὶ ἀπάτες ἔχει μπλεχτεῖ. Ἀλλὰ γιὰ «ἄθλα ἀρετῆς» δὲν ξέρει κανεὶς.

Πρὸ ἐτῶν παρακολουθοῦσα στὴν Ἰταλία μιὰ χρυσοστόλιστη λιτανεῖα τοῦ Ἐσταυρωμένου. Οἱ ἐξάρχοντες κληρικοὶ θύμιζαν τὰ χρυσὰ καὶ ἀδαμαντοκόλλητα παγώνια τοῦ Ἑρμιτάζ. Καὶ ὁ σταυρωμένος Χριστὸς ἔμοιαζε σὰν νὰ μονολογεῖ: «Venio iterum crucifigi» (=Ἦλθα πάλι γιὰ νὰ σταυρωθῶ)!

Τὸν κάναμε θέαμα, ὄχι παράδειγμα.

Πηγή: www.sarantoskargakos.gr/